

Pravda a její původ či zdroj

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2015](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2015](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 18. 3. 2015

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 18. 3. 2015

Pravda a její původ či zdroj

Dění po vnější stránce je tím, čím je; nelze na něm rozpoznat, je-li „pravé“ nebo naopak „nepravé“ (eventuelně něco mezi tím, tj. zčásti pravé, zčásti nepravé). Přesto mezi obojím musíme rozpoznávat rozdíl, a to velmi důležitý rozdíl. Hrubá základní chyba rozšířená a stále opakovaná koncepce shody soudu se skutečností spočívá v tom, že „to pravé“ (a pravdu) chápe jako něco závislého na tom co „jest“. Jak jsme nicméně již řekli, na tom, co jest, nelze zvnějšku nikterak rozpoznat, je-li jsoucím pravým nebo nepravým. Na jedné straně to souvisí s tím, že pravost nebo nepravost toho, co jest, je nerozlučně spjata se svým kontextem, prostředím, s mnoha jinými jsoucnými. To, co je tím pravým v jedné situaci, může být něčím nepravým v situaci jiné (nebo v některé situaci je čímsi pravějším než v jiné, nejde o „buď – anebo“). Jestliže však po vnější stránce (a v izolaci od kontextu) nemůžeme náležitě rozpoznat pravost nebo nepravost něčeho „jsoucím“ (tj. něčeho se dějícího), je zřejmé, že rozhodující pro to, zda je něco pravým nebo nepravým jsoucím, není vnější stránka, vnější (předmětná) podoba onoho jsoucího, ale že se musíme dotazovat po příslušné stránce vnitřní, niterné (nepředmětné). To je však důvodem, proč bez kontextu (a to také „reálného“ kontextu) nemůže být o pravosti ani nepravosti řeč. Nic jsoucího není jen samo sebou, o sobě a v sobě, ale je vždy tím, čím je, pouze v takovém (zejména pak „reálném“) kontextu. Máme-li „před“ sebou nějaké jsoucno, ale vyňaté s kontextu, pozorované v jeho osamocenosti a vlastně vytrženosti ze souvislosti (skutečných souvislostí), máme před sebou toto jsoucno, jako by nemělo žádný smysl, tedy jsoucno beze smyslu. Takové (tj. tak viděné a chápané) jsoucno je tedy pouhým abstraktem, je umělým výtvozem, konstruktem, a to konstruktem, o kterém nemůžeme zjistit ani prohlásit, zda je pravé nebo nepravé. Pravost skutečného (tj. kontextu nezbaveného) jsoucího může (a má a musí) být srovnávána resp. zjišťována pouze díky náležitému přihlídnutí k jeho vnitřní, nepředmětné stránce. To má ovšem velký význam ve smyslu časovém: není to předmětnost, která předchází nepředmětnosti, ale naopak nepředmětnost, která tu je dříve než předmětnost, ale které se předmětnost díky zpředměťování (zvnějšňování) musí podobat, kterou musí „napodobovat“, ale ve skutečnosti, tj. uskutečňovat. Pravdivost jsoucího je tedy závislá, protože (v pozitivním smyslu) „založená“ na jeho nepředmětné, „ne-jeucím“ stránce, která teprve „má být“ zvnějšněna, tj. uskutečněna, provedena.

(Písek, 150318-1.)